מטעמי תורת חיים

פרשת כי תצא – מצות מחיית זכר עמלק

כאשר יצאו ישראל ממצרים בא עמלק ונלחם עם ישראל. ולאחר המלחמה שנאמר "וַיֹּאמֶר יְהוָ"ה אֶל מֹשֶׁה כְּתֹב זֹאת זִכָּרוֹן בַּסֵּפֶר וְשִׂים בְּאָזְנֵי יְהוֹשֻׁעַ כִּי מָחֹה אֶמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם: וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יְהוָ"ה נִסִּי: וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כֵּס יָ-הּ מִלְחָמָה לַיהוָ"ה בַּעֲמָלֵק מִדֹּר דֹּר" (שמות יז, יד-טז). **והתורה ציותה את ישראל לזכור את מעשה עמלק וגם למחות אותו** שנאמר "**זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עֲמָלֵק** בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם: אֲשֶׁר קָרְךָ בַּדֶּרֶךְ וַיְזַנֵּב בְּךָ כָּל הַנֶּחֱשָׁלִים אַחֲרֶיךָ וְאַתָּה עָיֵף וְיָגֵעַ וְלֹא יָרֵא אֱלֹקִים: וְהָיָה בְּהָנִיחַ יְהוָ"ה אֱלֹקֶיךָ לְךָ מִכָּל אֹיְבֶיךָ מִסָּבִיב בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָ"ה אֱלֹקֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ **תִּמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם לֹא תִּשְׁכָּח**" (דברים כה, יז-יט).

ויש להתבונן, מדוע עם ישראל הצטוו למחות את זכרם של אומת עמלק מתחת השמים, מה שלא הצטוו על אף אומה אחרת בעולם?

מלאך הס"מ הוא השר הרוחני של אומת עמלק

שרו של עמלק הוא הס"מ (זוהר פרשת כי תצא דף רפא ע"ב ד"ה 'כגוונא דאית' רעיא מהימנא, 'של"ה הקדוש' בחלק תורה שבכתב פרשת כי תצא ד"ה זכור את אשר עשה, 'דברים אחדים' להחיד"א דרוש ג פרשת זכור ד"ה וזהו אפשר, 'שמן הטוב וזקן אהרן' בחלק 'זקן אהרן' לר' אהרן הכהן פרשת כי תצא ד"ה ויאמר כי יד) **ראש הקליפות** ('ילקוט חדש' לר' ישראל מבלזיץ ערך כשפים אות עד) **והשר של כל הטומאה** ('אור החמה' על זוהר פרשת ויקהל דף קצד ע"ב ד"ה 'ר' חייא פתח' מהרמ"ק). **לכן כנגדו עמלק היה ראש הצרים וכוחו היה חזק, והתגאה וקם כנגד כוחם של ישראל להילחם בהם** ('טעמי המצוות' להרדב"ז מצוה תקצא ד"ה שלא לשכוח), **כשכל מטרתו לבטל את הקדושה מישראל, ולהכניע אותה ואת ישראל תחת 'הקליפות'** ('סמיכת חכמים' לר' נפתלי כץ בהקדמה דף יא ע"א-ע"ב ד"ה או יש לתת טעם אחר וד"ה ואחר דתני ביכורים) **ותחת כוחו** ('בית מועד' לר' מנחם רבא סוף דרוש שבעה עשרה לשבת זכור דף קיב ע"ב). וכשישראל יצאו ממצרים וה' קרע להם את הים, נפל פחד על כל אומות העולם שנאמר "אָז **נִבְהֲלוּ** אַלּוּפֵי אֱדוֹם אֵילֵי מוֹאָב **יֹאחֲזֵמוֹ רָעַד** נָמֹגוּ כֹּל יֹשְׁבֵי כְנָעַן" (שמות טו, טו), **ואף על פי כן בא עמלק הרשע ונלחם בישראל** שנאמר "וַיָּבֹא עֲמָלֵק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בִּרְפִידִם" (שמות יז, ח) וגרם על ידי כן לקרר את הפחד של אומות העולם ('מדרש תנחומא' פרשת כי תצא סוף אות ט).

עמלק הלך לאותם אלו מעם ישראל שעניני הכבוד היו פולטים אותם מחמת העוונות ('רבינו בחיי' דברים כה, יח), וביניהם היו עובדי עבודה זרה משבט דן שעליהם נאמר "וַיְזַנֵּב בְּךָ כָּל הַנֶּחֱשָׁלִים אַחֲרֶיךָ וְאַתָּה עָיֵף וְיָגֵעַ וְלֹא יָרֵא אֱלֹקִים" (דברים כה, יח) ('מדרש תנחומא' פרשת כי תצא אות י) והיה עמלק מכה בהם מכת **'זנב'**, כלומר **חותך להם את המילה** ('רבינו בחיי' דברים כה, יח) שהוא 'בשר קודש' הנקרא 'ברית המעור' ('של"ה הקדוש' תורה שבכתב פרשת כי תצא ד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק), וכפי שנרמז בתיבות "**וַיְזַנֵּב בְּךָ**" (דברים כה, יח) שעולות גמטריא **'זה מילה'** ('בעל הטורים' דברים כה, יח). והכוונה בזה שחתך את חלק 'הערלה' של הברית ('עפ"י זוהר פרשת בשלח דף סה ע"ב ד"ה אמר רבי שמעון), והיה זורק אותה כלפי מעלה ('מדרש תנחומא' פרשת כי תצא אות י) כנגד הקב"ה (זוהר פרשת בשלח דף סה ע"ב ד"ה אמר רבי שמעון) ואומר **"בזה בחרת, טול מה שבחרת!"** ('מדרש תנחומא' פרשת כי תצא אות י) **ועל ידי כן עמלק הֵרִים יד ב'כסאו' של מלך מלכי המלכים** ('טעמי המצוות' לר' מנחם הבבלי מצוות עשה מצוה רמה) **ובמטרה להדיח את ישראל מהאמונה האלוקית בו**. וכנגד זה נסמכו הפסוקים "הֲיֵשׁ יְהוָ"ה בְּקִרְבֵּנוּ אִם אָיִן: וַיָּבֹא עֲמָלֵק" (שמות יז, ז-ח) ('בית מועד' לר' מנחם רבא סוף דרוש שבעה עשרה לשבת זכור דף קיב ע"ב).

אם ישראל חלילה חוטאים, הם מוסיפים כוח וגבורה בס"מ, ועל כן אי אפשר להם למחות לגמרי את זכרו של אומת עמלק. כי הקב"ה נפרע מן האומה רק לאחר שנפרע תחילה מהשר שלה במרומים שנאמר "פְּקֹד יְהוָ"ה עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וְעַל מַלְכֵי הָאֲדָמָה עַל הָאֲדָמָה" ('ישעיה כד, כא), ואילו הס"מ מתחזק כל העת מהחטאים. **אך לעתיד לבוא כאשר ישראל יחזרו בתשובה שלימה ולא יוסיפו בו כוח, אז יוכל הקב"ה להפיל את הס"מ תחילה ואחר כך יימחה גם זכרו של עמלק**. וזה נרמז בפסוק "אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָ"הּ אֲדֹנָ"י מִי יַעֲמֹד" (תהלים קל, ג), כלומר "אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר" ובזה יש כוח וגבורה לס"מ שהוא השר של עמלק – אז יהיה רק "יָ"הּ" משמך יתברך, כי שמך יהיה חסר. ועל כן "**אֲדֹנָ"י** מִי יַעֲמֹד?" כלומר מתי כל שם **הוי"ה** יעמוד בשלמות? ועל כך מבקשים "עשה למען **שמך**" שיהיה השם שלם. וכן "עשה עמנו למען **שמך**" ו"והושיענו למען **שמך**", לפי **שהכל סובב שיהיה שם ה' שלם** ('חלוקא דרבנן' על דרוש השל"ה דף ט ע"א בפירוש 'כתונת פסים' דף ט ע"א ד"ה והנה הטעם שאין).

יהושע נלחם עם עמלק בארץ ומשה רבינו עם שרו הס"מ בשמים

בעת שנלחם עמלק בישראל, ירד מלאך הס"מ לסייע לו במלחמה (זוהר פרשת בשלח דף סו ע"א ד"ה בגין כך כד חמא), ונרמז הדבר בתיבות "**וַיָּבֹא עֲמָלֵק**" (שמות יז, ח) ('חומת אנך' להחיד"א סוף פרשת בשלח אות יט) **שהן סוד שרו של עשו** (ספר 'ציוני' לר' מנחם ציוני פרשת בשלח ד"ה 'ויבא עמלק', 'ילקוט ראובני' פרשת בשלח יז, ח), לפי שהתיבה "**וַיָּבֹא**" הן אותן האותיות של התיבה **'אויב'**, הרומז לשר של עמלק ('חומת אנך' להחיד"א סוף פרשת בשלח אות יט). וכן נרמז בתיבה **'עמלק'** שעם הכולל עולה גמטריא **'עם סמא"ל'** ('שפתי כהן על התורה' לר' מרדכי הכהן פרשת בשלח ד"ה ויאמר משה). הס"מ הביא יחד עמו את מאה ושלושים המחנות הרוחניים שלו, וזה נרמז בשם **'עמלק'** שהוא מתחלק לתיבות **'עִם-קל'**, כלומר יחד **עם ק"ל** מחנות של הס"מ ('ילקוט חדש' לר' ישראל מבלזיץ ערך אומות העולם ומלכיהם אות כט בשם מגלה עמוקות, 'ילקוט חדש' ערך כשפים אות עד בשם מגלה עמוקות), והם כולם נרמזים בשם של הס"מ בעצמו, שהרי שמו המלא 'סמא"ל' עולה בגמטריא **מאה שלושים ואחת**, שזה מספר מחנותיו יחד עמו ('ילקוט חדש' ערך כשפים אות עד בשם מגלה עמוקות).

מלחמת עמלק לא היתה כמו שאר המלחמות שהיו עם פרעה סיסרא סנחריב ונבוכדנצר, כי עמלק בא בכוח גדול של הס"מ וסיעתו ('שפתי כהן על התורה' פרשת כי תצא ד"ה עוד במדרש זכור) כפי שנרמז בפסוק "**וַיָּבֹא** עֲמָלֵק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בִּרְפִידִם" (שמות יז, ח) ('חומת אנך' להחיד"א בשלח יט ד"ה ויבא עמלק). **ועוד שהס"מ הוא כנגד כל**

ספר ראשון
כ- 650 עמודים
מרתקים!

להשגת ספרי 'מטעמי תורת חיים' המתוקים מדבש 052-718-3300
נקודות הפצה בערים: 'ירושלים, תל אביב, חולון, אשדוד, פתח תקוה, צפת, בני ברק, ביתר עלית, נתניה, רמלה, ראש העין, קרית גת, באר שבע, אשקלון, מעלה אדומים.
בחנויות ספרים בירושלים: 'ספרי מאה שערים', ספרי 'עין יעקב', 'ספרי הישיבה'
ניתן להשיג בעוד מקומות ובאמצעות שליח עד הבית

ספר שני
כ- 700 עמודים
מרתקים!

האומות (שפתי כהן על התורה' פרשת כי תצא ד"ה עוד במדרש זכור). לכן כשראה משה רבינו שמלאך ס"מ בא לעזור לעמלק (זוהר פרשת בשלח דף סו ע"א ד"ה בגין כך כד חמא) בעודו יורד מלמעלה אל המלחמה למטה, אמר משה רבינו "**הנה ודאי מלחמה גדולה הולכת להיות פה!**" (זוהר פרשת בשלח דף סה ע"ב ד"ה ויאמר משה אל יהושע), **לכן מיד הוא קרא ליהושע** (ילקוט חדש' ערך נסים ונפלאות אות כו) **כי ידע שהוא יוכל לעמוד כנגדו ולשלוט עליו ולנצח אותו**. ואמר לו "בְּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֵא הִלָּחֵם בַּעֲמָלֵק" (שמות יז, ט) לפי שהמלחמה הזאת היא שלך. ומשה רבינו ביקש שיהושע יבחר אנשים צדיקים בני צדיקים שילכו עמו (זוהר פרשת בשלח דף סו ע"א ד"ה בגין כך כד חמא).

יהושע באותה העת היה רק נער והיו בישראל גיבורים וחזקים ממנו, **אלא שמשה בחכמתו הסתכל וידע שהס"מ משתתף במלחמה** (זוהר פרשת בשלח דף סה ע"ב ד"ה ויאמר משה אל יהושע), **לכן החליט לשלוח את יהושע 'הנער' שיקום וישלוט עליו וינצח אותו** (זוהר פרשת בשלח דף סו ע"א ד"ה בגין כך כד חמא) **והפציר בו שילך** ('ידו בכל' על התורה לר' אליהו הכהן מחבר 'שבט מוסר' סימן תז), **לפי שכוחו של יהושע באותה העת היה בדרגה גבוהה ביותר** (זוהר פרשת בשלח דף סה ע"ב ד"ה יהושע בההוא זמנא). ועל ידי שמשה שלח למטה את יהושע '**הנער**' שעליו נאמר "יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן **נַעַר** לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל" (שמות לג, יא), **אזי התעורר כנגדו למעלה מלאך מטטרו"ן** (זוהר פרשת בשלח דף סו ע"א ד"ה אמר רבי שמעון, 'ידו בכל' למחבר 'שבט מוסר' סימן תז) **אשר שולט על כל מלאכי מעלה** ('ילקוט חדש' ערך נסים ונפלאות אות כו), **וגם כן נקרא בשם 'נער'** ('ידו בכל' על התורה למחבר 'שבט מוסר' סימן תז), **בכדי שֶׁיְכַלֶּה את המלאך ס"מ** ('ידו בכל' על התורה למחבר 'שבט מוסר' סימן תז) (להרחבה על מלאך מטטרו"ן ראה אחד ממאמרינו לפרשת בראשית – 'גדולתו של מלאך מטטרון').

משה רבינו סילק את עצמו ממלחמת עמלק בארץ משום שידע את הדבר בשורשו, והבין שהוא צריך להזמין את עצמו להילחם למעלה בשעה שיהושע יילחם למטה (זוהר פרשת בשלח דף סה ע"ב ד"ה ויאמר משה אל יהושע), **כלומר שהוא יילחם בשר שלמעלה ויהושע בשר העמלקי שלמטה** ('ילקוט ראובני' פרשת בשלח פרק יז, ט ד"ה משה, 'בגדי אהרן' לר' אהרן דרשן תחילת פרשת יתרו ד"ה 'וישמע יתרו' בשם המגלה עמוקות). לכן אמר משה רבינו ליהושע "מָחָר אָנֹכִי נִצָּב עַל **רֹאשׁ** הַגִּבְעָה" (שמות יז, ט), **וכוונתו היתה ל"ראשׁ" הקליפות של עמלק שהם מאה ושלושים המחנות של הס"מ**, הרמוזים בשמו '**עמלק**' שמתחלק לתיבות '**עם ק"ל**' ('מגלה עמוקות – רנ"ב אופנים' אופן מב, 'ילקוט ראובני' פרשת בשלח יז, ט ד"ה 'מחר אנכי נצב' בשם המגלה עמוקות). וכיון שמשה רבינו נלחם מלחמה קשה כנגד הקליפה הקשה והעזה של עמלק, לכן הוא לא לקח כסא לשבת עליו אלא ישב על "אֶבֶן" שנאמר "וַיִּקְחוּ אֶבֶן וַיָּשִׂימוּ תַחְתָּיו וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ" (שמות יז, יב) (הרמ"ד וואלי תלמיד חבר להרמח"ל פרשת בשלח שמות יז ד"ה וידי משה כבדים), וזה בנוסף לטעם שרצה להשתתף בצערם של ישראל (עפ"י זוהר פרשת בשלח דף סו ע"א ד"ה וידי משה).

משה רבינו הרים את ידיו שעליהם נאמר "וִידֵי מֹשֶׁה **כְּבֵדִים**" (שמות יז, יב) מלשון **כָּבוֹד**, כלומר שהיו יקרים וקדושים ולא נטמאו מעולם, והיו 'מכובדים' כך שראוי לעשות בהם מלחמה למעלה (זוהר פרשת בשלח דף סו ע"א ד"ה וידי משה). **וכאשר הרים משה את שתי ידיו בתפילה ובתחינה** ('אור החמה' פרשת בשלח דף סו ע"א ד"ה 'כאשר ירים' מהרא"ג) **והגביה את יד ימין על יד שמאל, אז גברו ישראל בעליונים.** לכן נאמר בלשון יחיד "וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה **יָדוֹ** וְגָבַר יִשְׂרָאֵל" (שמות יז, יא) (זוהר פרשת בשלח דף סו ע"א ד"ה והיה כאשר ירים). **והרמת יד ימין מעל יד שמאל גם הגבירה את מדת הרחמים על מדת הדין שהיתה מנסה לגבור על ישראל** ('אור החמה' פרשת בשלח דף סה ע"ב ד"ה ויבא עמלק' מהרמ"ק). מטעם זה נאמר "**וַיַּחֲלֹשׁ** יְהוֹשֻׁעַ אֶת עֲמָלֵק" (שמות יז, יג) ולא נאמר 'ויהרוג את עמלק', לפי שרומז כי החלישו את כוחו של עמלק למעלה וממילא גבר ישראל למטה ('מאה שערים' המיוחס לרקנאטי שער חמשים וחמש ד"ה ועל דרך האמת).

על ידי הרמת ידיו של משה רפו ידי כוחות המקטרגים ולא היה כוח לאף אחד מהם לקטרג, והיו ישראל מנצחים ומתגברים ('ילקוט ראובני' פרשת בשלח יז, יא ד"ה והיה כאשר ירים). אך למרות זאת משה רבינו לא היה יכול להשאיר את ידיו פרושות לשמים בגלל היחלשות תפילתם של ישראל למטה (זוהר פרשת בשלח דף סו ע"א ד"ה והיה כאשר), וגם משום שאסור לאדם להשהות את הידיים פרושות ברצף יותר משלוש שעות כדי לא להטריח יותר מדי כלפי מעלה ('רקנאטי' על התורה פרשת יתרו ד"ה ספר הבהיר והיה כאשר), שהן כנגד שלוש שעות שהקב"ה דן את העולם בכל יום ('ספר ציוני' פרשת יתרו ד"ה ויאמר משה). **ואם משה רבינו היה מגביה יותר מכך אז היה גורם שיתבטלו כוחות המקטרגים לגמרי ולא יפעלו את פעולתם שנתמנו עליהם, ואין אדם רשאי לעשות כן כי צריך את הכוחות המקטרגים בעולם** ('ילקוט ראובני' פרשת בשלח פרק יז, יא ד"ה 'והיה כאשר'. ראה ספר 'ציוני' פרשת יתרו ד"ה ויאמר משה). אמנם עם הורדת ידיו מיד גבר עמלק שנאמר "וְכַאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגָבַר עֲמָלֵק" (שמות יז, יא) (זוהר פרשת בשלח דף סו ע"א ד"ה והיה, 'מערכת אלוקות' שער שלשה עשר ד"ה כי אסור).

משה רבינו הרים גם את "מַטֵּה הָאֱלֹקִים" בידו כפי שאמר ליהושע "מָחָר אָנֹכִי נִצָּב עַל רֹאשׁ הַגִּבְעָה וּמַטֵּה הָאֱלֹקִים בְּיָדִי" (שמות יז, ט) **ועל ידי זה היו יראים ממנו המלאכים הממונים בשמים, והתערבב הרקיע כך שלא יכלו בני עמלק המכשפים לפעול בכישוף** (ספר 'ציוני' לר' מנחם ציוני פרשת בשלח ד"ה ויאמר משה ליהושע). **ונמצא כי המלחמה היתה על ידי משה ויהושע יחד** ('מגלה עמוקות – רנ"ב אופנים' אופן מב), **כאשר משה עמד בפרץ בתפילתו ואילו יהושע עם הלוחמים הגינו על עם ה'** ('אור החמה' על זוהר פרשת ויקהל דף קצה ע"א ד"ה 'וענין קרדך' מהרמ"ק), **משה על ידי הרמת ידיו ויהושע עושה מלחמה – ובזה הכניעו את כוחו של עמלק למעלה ולמטה** ('אור החמה' פרשת בשלח דף סה ע"ב ד"ה 'ויבא עמלק' מר' אברהם גלאנטי). ואלמלא שמשה רבינו התחזק למעלה ויהושע למטה, לא היו יכולים ישראל לעמוד מול עמלק (זוהר פרשת ויקהל דף קצה ע"א ד"ה כגוונא דא) (להרחבה בענין מטה האלקים ראה אחד ממאמרינו לפרשת שמות – 'מטה האלקים של משה רבינו').

מלחמת עמלק בימי משה רבינו היתה המלחמה הקשה ביותר בעולם

מיום שנברא העולם ועד שיבוא מלך המשיח לא היתה ולא תהיה מלחמה קשה כמו מלחמת עמלק, ואפילו לא בימי גוג ומגוג. ולא משום שהיו לעמלק חיילים רבים וחזקים, **אלא משום שהיתה מלחמה נגד הקב"ה בכל הצדדים** (זוהר פרשת בשלח דף סה ע"ב ד"ה אמר רבי שמעון) **למעלה ולמטה** (זוהר פרשת ויקהל דף קצד ע"ב ד"ה ויקהל), **והיו משתתפים במלחמה הזו עליונים ותחתונים** (זוהר פרשת בשלח דף סז ע"א ד"ה תאנא בקרבא, זוהר פרשת בשלח דף סה ע"ב ד"ה תא חזי). **לכן המלחמה הזאת היתה קשה בעיני ה' יותר מכל המלחמות שעשו האומות עם ישראל** כפי שנאמר "כֹּה אָמַר יְהוָ"ה צְבָאוֹת פָּקַדְתִּי אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה עֲמָלֵק לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שָׂם לוֹ בַּדֶּרֶךְ בַּעֲלֹתוֹ מִמִּצְרָיִם" (שמואל א' טו, ב) (זוהר פרשת ויקהל דף קצד ע"ב ד"ה ויקהל וד"ה אלא ודאי). ועל כך גם נאמר במלחמת עמלק "**מִלְחָמָה לַיהוָ"ה**" (שמות יז, טז) ('אור החמה' על זוהר פרשת בשלח דף סה ע"ב ד"ה 'אר"ש וכי קלה היא בעיניך' מהרמ"ק).

משה רבינו טרח טורח רב במלחמה הזאת ('שם משמואל' לר' שמואל מסוכטשוב פרשת צו שנת תרע"ג דף סה ד"ה אך קליפת עמלק) **כאשר היו ידיו פרושות לשמים** ('זכותיה דאברהם' לר' אברהם פאלאג'י דרוש ו לשבת זכור ד"ה כג ע"ב ד"ה הלא מעתה) כפי שנאמר "וַיְהִי יָדָיו **אֱמוּנָה** עַד בֹּא הַשָּׁמֶשׁ" (שמות יז, יב) וביקש לחזק **באמונה** נגד עמלק שביקש להדיח **מהאמונה** האלוקית ('בית מועד' לר' מנחם רבא סוף דרוש שבעה עשרה לשבת זכור דף קיב ע"ב). **ופרש ידיו בזמן קריאת שמע שחרית, כי זמן זה מסוגל לביטול 'הקליפות'**. אמנם משה רבינו חזר ופרש שוב את ידיו והמשיך כך עד לזמן קריאת שמע של ערבית. ורמז לכך, כי אחרי קריאת שמע של ערבית אומרים '**ואמונה** כל זאת וקיים עלינו' ('זכותיה דאברהם' דרוש ו לשבת זכור דף כג ע"ב ד"ה הלא מעתה). **ומשה רבינו הבין שנעשה לישראל נס** (הרמ"ד וואלי פרשת בשלחם פרק יז ד"ה ויבן משה מזבח) **גמור** ('שם משמואל' פרשת צו שנת תרע"ג דף סה ד"ה אך קליפת עמלק) **בכך שהצליחו להתגבר על עמלק**. לכן הוא עשה לאחר מכן מזבח תודה לה' יתברך שנאמר "וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ **יְהוָ"ה נִסִּי**" (שמות יז, טז). ומה שקרא למזבח בדרך של הודאה בשם "יְהוָ"ה נִסִּי", היה משום שאלמלא הנס שנעשה על ידי ה' הרי שחלילה היה גובר עמלק על ישראל בהתגברות גמורה (הרמ"ד וואלי תלמיד חבר להרמח"ל פרשת בשלח פרק יז ד"ה ויבן משה מזבח).

מלחמת עמלק לא נגמרה באותה העת, ונשארה לאורך ימים רבים. והטעם לזה, לפי שבכל המלחמות הקב"ה מכלה קודם את השר של האומה ההיא מלמעלה ואחר כך משפיל את האומה למטה ('אור החמה' פרשת ויקהל דף קצד ע"ב ד"ה ר' חייא פתח מהרמ"ק), כי זו הדרך שקודם נופל השר בשמים ('דברים אחדים' להחיד"א דרוש טו"ב שבת זכור ד"ה ובזה נבוא לרמוז). **אמנם אצל עמלק זה לא היה אפשרי לפי שהשר שלו הוא הס"מ, שהוא השר של כל הטומאה כולה ולא של אומת עמלק**

בלבד (׳אור החמה׳ על זוהר פרשת ויקהל דף קצד ע״ב ד״ה ׳ר׳ חייא פתח׳ מהרמ״ק), **והוא גם השטן והיצר הרע – לכן יש בו צורך שיישאר עד ביאת המשיח** (׳דברים אחדים׳ להחיד״א דרוש טו״ב שבת זכור ד״ה ובזה נבוא לרמוז). וזה טעם נוסף לכך שנאמר במלחמה רק ״**וַיַּחֲלֹשׁ** יְהוֹשֻׁעַ אֶת עֲמָלֵק״ (שמות יז, יג) כי עוד לא הגיע הזמן להכרית את הקליפה הזאת מן העולם, שעדיין היה צריך לה (הרמ״ד וואלי פרשת בשלח פרק יז ד״ה ויחלוש יהושע).

כל עוד שעמלק קיים בעולם אז גם שרו שהוא השטן וגם יצר הרע שולט בעולם, וכאשר יעקר עמלק הוא סימן שנעקר גם שרו (׳שמן הטוב וזקן אהרן׳ בחלק ׳זקן אהרן׳ לר׳ אהרן הכהן סוף פרשת כי תצא על הפסוק ׳תמחה את זכר עמלק׳). מטעם זה לא עלה ליהושע להרוג במלחמה את כל העמלקים, כי עוד לא הגיע עת התיקון הכללי ועוד לא ניתן היה למחות את שמו לגמרי. וזה מה שאמרו רבותינו על הפסוק ״מִלְחָמָה לַיהוָ״ה בַּעֲמָלֵק מִדֹּר דֹּר״ (שמות יז, טז) שהכוונה **מדורו** של משה **לדורו** של שאול המלך ומשם **לדור** מרדכי היהודי ועד **דורו** של מלך המשיח (׳חומת אנך׳ להחיד״א על ספר ישעיה תחילת פרק לד ד״ה ׳מדור לדור׳ בשם רש״י), כלומר שיהיה לעמלק שארית בארץ עד ימות המשיח (׳שם משמואל׳ פרשת תצוה וזכור שנת תרע״ב דף קטו ד״ה ונראה דהנה). **ולכן מצות מחיית עמלק לא תושלם ולא יוכלו ישראל לעקור אותו מכל וכל אלא רק לעתיד לבוא בימות מלך המשיח**, שאז ה׳ יפיל את שרו של עמלק כפי שעשה לאומות החוי הכנעני החיתי והאחרות אשר היו בארץ (׳מדרש אליהו׳ לר׳ אליהו הכהן מחבר ׳שבט מוסר׳ פרשת משפטים ד״ה ילקוט).

נשבע ה׳ שאין שמו וכסאו שלמים עד שימחה זכר עמלק

עמלק כרת את מילותיהן של ישראל וזרק אותן כלפי מעלה (׳יטעמי המצוות׳ לר׳ מנחם הבבלי מצוות עשה מצוה רמה), **משום שהערלה שהיא חלקו ויניקתו, שהרי אין לו חלק בקדושה אלא בערלה שהיא שורש ׳הקליפה׳**. ומטעם זה ישראל הצטוו להסיר את הערלה, ונאסרו בלימוד תורה עד שיסירו אותה מעליהם, כמו שגויים נאסרו בעסק התורה מחמת קליפת ה׳ערלה׳ שעליהם (ראה ׳מדרש תנחומא׳ פרשת משפטים אות ה) (׳סמיכת חכמים׳ לר׳ נפתלי כץ בהקדמה דף יא ע״א ד״ה והיה בהניח רעיא מהימנא, ׳תיקוני הזוהר׳ תיקון כב דף סח ע״א ד״ה דאומאה איהי) ומחמת כן האיבה והשִׂטְמָה כנגד עמלק היא כפולה ומכופלת יותר משאר האומות שהרעו לישראל. ועל כך ציוה ה׳ ״**זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עֲמָלֵק בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם**״ (דברים כה, יז) (׳יטעמי המצוות׳ לר׳ מנחם הבבלי מצוות עשה מצוה רמה) **כלומר שלא נשכח את מעשה עמלק ולא יסור מלבנו** (׳יטעמי המצוות׳ לר׳ מנחם הבבלי מצוות לא תעשה מצוה שנו), **כי ה׳ קינא על זה ׳קנאת ברית׳ שלא לשכוח** שנאמר ״תִּמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם **לֹא תִּשְׁכָּח**״ (דברים כה, יט) (זוהר פרשת בלק דף קצ ע״א ד״ה ׳לא תועבה מצוה שנו׳). ויש בכוח מצות הזכירה הזאת לברוא **נשמות למלאכים** הנבראים ממצות מחיית עמלק, והם מסייעים את ישראל להביאם לידי מעשה של מחיית עמלק בפועל, כדי שעל ידי כן יושלם גופם הרוחני (׳בני יששכר׳ לר׳ צבי אלימלך מדינוב מאמרי חודש אדר מאמר ג דרוש ו ד״ה והנה ישׁ׳ ועיי״ש עוד).

הקב״ה רצה להכרית ולהשמיד את כל זרעו של עמלק, לכן הוא פשט את **׳יד ימינו׳** (׳פרקי דרבי אליעזר׳ פרק מד ד״ה רבי שילא) **כדרכם של הנשבעים, שכל שבועה היא ביד ימין** (פירוש מהרז״ו על ׳פרקי דרבי אליעזר׳ פרק מד ד״ה רבי שילא), **ואחז בכסא כבודו ונשבע להכרית ולהשמיד את כל זרעו של עמלק מן העולם הזה ומן העולם הבא** (׳פרקי דרבי אליעזר׳ פרק מד ד״ה רבי שילא). **ועוד נשבע ה׳ יתברך, שלא יישב על כסאו עד שייקח נקמה מעמלק** (זוהר פרשת כי תצא דף רפא ע״ב ד״ה והיה בהניח רעיא מהימנא, ׳תיקוני הזוהר׳ תיקון כב דף סח ע״א ד״ה דאומאה איהי) שנאמר ״כִּי **יָד** עַל **כֵּס** יָ-הּ מִלְחָמָה לַיהוָ״ה בַּעֲמָלֵק מִדֹּר דֹּר״ (שמות יז, טז) (׳פרקי דרבי אליעזר׳ פרק מד ד״ה רבי שילא). וציוה את ישראל להכרית את זרעו של עמלק מכל וכל, כך שגם אם עמלק ירצה או ינסה הרי שלא יהיה לו שום חלק ויניקה בקדושה כלל (עפ״י ׳סמיכת חכמים׳ לר׳ נפתלי כץ בהקדמה דף יא ע״א ד״ה או יש לתת טעם אחר), **כי הקליפה של עמלק היא הקשה והרעה מכל הקליפות** (הרמ״ד וואלי פרשת בשלח פרק יז ד״ה ויאמר ה׳ כי יד). ולכן גם ״מִלְחָמָה לַיהוָ״ה בַּעֲמָלֵק מִדֹּר דֹּר״ להכניע את כוחות הטומאה (׳ברכת טוב׳ על התורה לר׳ משה נראל הכהן פרשת ויקרא דף עח ע״ב ד״ה ונחזור).

התיבות ״כִּי יָד עַל כֵּס יָ-הּ״ עולות בגמטריא **׳עמלק׳** חסר אחד, לרמוז על התגברות עמלק (׳מלא העומר׳ לר׳ אריה לייב צינץ על ספר קהלת פרק י אות יח ד״ה או ירמוז). והקב״ה נשבע **שלא יהיה כסאו שלם ולא שמו יתברך שלם** עד אשר ינקום מעמלק (ספר ׳ציוני׳ לר׳ מנחם ציוני סוף פרשת יתרו ד״ה כי יד על כס) **ויימחה שמו** (רש״י שמות יז, טז) שנאמר ״כִּי יָד עַל **כֵּס יָ״הּ** מִלְחָמָה לַיהוָ״ה בַּעֲמָלֵק מִדֹּר דֹּר״ (שמות יז, טז) (ספר ׳ציוני׳ סוף פרשת יתרו ד״ה כי יד על כס), כאשר חסרון כסאו ושמו של ה׳ ניכרים בתיבה ״**כֵּס**״ שהיא חסרה את האות **א׳**, וכן בתיבה ״**יָ״הּ**״ שחסרה את האותיות **ו״ה** (׳פירוש הרוקח׳ סוף פרשת בשלח פרק יד, טז) כי היא מחצית התיבה **יהו״ה** (רש״י שמות יז, טז). **אך כאשר ימחה שמו של עמלק אז יחזור להיות שם ה׳ שלם וכסאו שלם** (רש״י שמות יז, טז) כפי שנרמז בפסוק ״כִּי בָחַר יְהוָ״ה בְּצִיּוֹן **אִוָּהּ** לְמוֹשָׁב לוֹ״ (תהלים קלב, יג), **״אִוָּהּ״ – הן כל האותיות החסרות משם ה׳ ומהכסא** (׳פירוש הרוקח׳ סוף פרשת בשלח פרק יד, טז), כלומר שכאשר יבחר ה׳ בציון אז תשוב האות **א׳** לתיבה ״**כֵּס**״ והאותיות **ו״ה** לתיבה ״**יָ״הּ**״ (ביאור ׳באר מרים׳ על טעמי המצוות לר׳ מנחם הבבלי במצוות לא תעשה מצוה שנו). וכן נרמזו אותיות ו״ה החסרות בתוך ראשי שתי התיבות הראשונות בפסוק ״וַיֵּרֶד הָעֲמָלֵקִי וְהַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בָּהָר״ (במדבר יד, מה) (׳סמוכים לעד׳ למחבר ׳שבט מוסר׳ פרשת שלח לך ד״ה ׳עוד נראה לפרש׳ עיי״ש).

צריך לזכור בכל יום את מה שעשה עמלק, בעת שעונים על הקדיש ״יְהֵא שְׁמֵיהּ **רַבָּא** מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ״ (ראה תוס׳ על גמ׳ ברכות דף ג ע״א שהביא כן בשם ׳מחזור ויטרי׳ אמנם עיי״ש את דעת התוס׳), אשר מדבר על **שמו יתברך** (׳שערי קדושה׳ לר׳ חיים ויטאל חלק א שער ד׳ ד״ה האי לידע). ומקיימים מחיית עמלק **במחשבה** (׳בני יששכר׳ מאמרי חודש אדר מאמר ג דרוש ו אות ח ד״ה ׳כתב׳ וכתב כן גם בשם החיד״א) כאשר אומרים בברכות קריאת שמע ״וְקָרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ **לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל**״ (׳שערי קדושה׳ לר׳ חיים ויטאל חלק א שער ד ד״ה האי לידע), **ומכוונים שבעבור עמלק אין שֵׁם ה׳ שלם ואין הכסא שלם**, ועל כך **מתפללים שימחה זכרו של עמלק** ויהיה שמו של ה׳ גדול (׳שער הכוונות׳ להאר״י ז״ל דרושי תפלת השחר דרוש א׳ ד״ה ובנו בחרת מכל עם) מטעם זה גם אומרים בתחילת הקדיש ״יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא״ כשהכוונה שיגדל שמו של ה׳ יתברך **י״ה** עם תוספת **ו״ה** ויהיה שמו הנכבד שלם (׳זכר דוד׳ מאמר ג פרק קג דף שלג ד״ה ואל זה אנו מתפללים). לכן התיבה ״**שְׁמֵיהּ**״ מתחלקת לשניים **׳שמ-יה׳** כלומר שהשם **י״ה׳** יהיה גדול (׳שפתי כהן׳ על התורה׳ סוף פרשת כי תצא ד״ה׳ עוד במדרש׳) לאחר שינקום מעמלק הרשע (׳זכר דוד׳ לר׳ דוד זכות ממודינא מאמר א׳ דף קה סוף פרק מא ד״ה אמנם). ורמז לכך בציווי ״זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עֲמָלֵק״ (דברים כה, יז), שעל התיבה ״זָכוֹר״ יש טעם הנקרא **זקף גדול** שבנוי **משתי אותיות י׳ ואות ו׳**, שיחד הן גמטריא **כ״ו** כמספר שם **הוי״ה ברוך הוא** השלם (׳נפש כל חי׳ לר׳ חיים פאלאג׳י מערכת ז אות ד, ׳עדן מקדם׳ לר׳ רפאל משה אלבאז בערך עמלק אות ג ד״ה ואמרו).

לאחר שימחה זכרו של עמלק מהעולם יבנה בית המקדש

מחיית עמלק **בדיבור** מתקיימת פעם בשנה על ידי קריאת פרשת זכור לפני פורים (׳בני יששכר׳ מאמרי חודש אדר מאמר ג דרוש ו אות ח ד״ה ׳כתב׳). **ובמעשה** נלחמו בעמלק פעמיים במשך הדורות, **בדורו** של משה רבינו **ובדורו** של שמואל הנביא, כפי שנרמזו **שני הדורות** בפסוק ״כִּי יָד עַל כֵּס יָ-הּ מִלְחָמָה לַיהוָ״ה בַּעֲמָלֵק **מִדֹּר דֹּר**״ (שמות יז, טז) (׳ברכת טוב׳ על התורה לר׳ משה נראל הכהן פרשת בשלח דף מה ע״ב ד״ה כי יד על כס). אמנם מחייתו **הסופית** של עמלק **במעשה** תהיה דווקא בעת הגאולה העתידה, כפי שנאמר ״וְהָיָה בְּהָנִיחַ יְהוָ״ה אֱלֹקֶיךָ לְךָ מִכָּל אֹיְבֶיךָ מִסָּבִיב בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָ״ה אֱלֹקֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ תִּמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם לֹא תִּשְׁכָּח״ (דברים כה, יט), שכל הפסוק מדבר על התקופה העתידית שבה ישראל ישובו לאדמתם בימות המשיח **ויהיה להם מלך אחד בלבד ממלכות בית דוד, ואז ינוחו ישראל מכל אויביהם מסביב מנוחה גמורה** שנאמר ״וְהָיָה בְּהָנִיחַ יְהוָ״ה אֱלֹקֶיךָ לְךָ מִכָּל אֹיְבֶיךָ מִסָּבִיב״. ומנוחה זו לא היתה בעת קיומה של מלכות יהודה ומלכות ישראל, לפי שהיו אז מלחמות ומחלוקות בין המלכויות (הרמ״ד וואלי ספר דברים פרק כה ד״ה והיה בהניח ה׳ אלקיך).

הקב״ה הקפיד על מחיית עמלק לפי שהוא מרכבה לס״מ. מטעם זה העם העמלקי היה עוסק בכישופים שנאמר ״כֹּה אָמַר יְהוָ״ה צְבָאוֹת פָּקַדְתִּי אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה עֲמָלֵק לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שָׂם לוֹ בַּדֶּרֶךְ בַּעֲלֹתוֹ מִמִּצְרָיִם״ (שמואל א׳ טו, ב), ״אֲשֶׁר שָׂם לוֹ בַּדֶּרֶךְ״ – הכוונה לכישופים שעמלק שם על מנת להביא ׳רוח רעה׳ על ישראל ו׳רוח טומאה׳ ורוח מְכַשֵּׁפוּת. **לכן הצטווה שאול המלך למחות את מלכות עמלק וכל אשר לו כי כולם מלאים בכישופים ויונקים מכוח הס״מ, ואם**

היה עושה כן היתה נספית עמהם גם מלכותו של הס״מ, והיה יכול להתקיים ״תִּמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם״ (דברים כה, יט), כאשר ״תִּמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק״ הכוונה לגשמי, וימחה גם שושבינו הס״מ שמתפשט בכל מה ש״מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם״ (׳בית מועד׳ לר׳ מנחם רבא סוף דרוש שבעה עשרה לשבת זכור דף קיב ע״ב) אמנם דבר זה לא נעשה בימי שאול המלך. ועתה ישראל מצווים לקרוא בכל שנה את ׳פרשת עמלק׳ כי על ידי כן יש קצת הכנעה לס״מ, **עד לעתיד לבוא שימחה שמו של עמלק וייכנע לגמרי כוח הס״מ** (׳זכר דוד׳ לר׳ דוד זכות ממודינא מאמר ג פרק קד דף שלג ד״ה יעלה החיוב. וראה ׳עדן מקדם׳ לר׳ משה רפאל אלבאז ערך ׳זכירה׳ אות ד׳ שהביא מ׳הרוקח׳ בשם המדרש שכאשר ישראל קוראים פרשת עמלק, מעלה עליהם הקב״ה כאילו מחו את שמו של עמלק).

מחייתו של עמלק לא היתה וגם לא תהיה אלא עד עת בא הגאולה העתידה (הרמ״ד וואלי ספר דברים פרק כה ד״ה והיה בהניח ה׳ אלקיך) **שתלויה במחייתו** (זוהר פרשת בראשית דף כה ע״ב ד״ה ענקים מינא). **כי רק אחרי שיגיע זמן פורענותו** (׳שערי אורה׳ השער השני הספירה התשיעית ד״ה ולפעמים נקראת המידה) **והוא יימחה, אז יבנה בית המקדש** (׳דברים אחדים׳ להחיד״א דרוש טו״ב שבת זכור ד״ה והרב מעשה רוקח) **בהר ציון והמזבח בהר המוריה**. וזה סוד כוונת הפסוק ״וְעָלוּ מוֹשִׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט אֶת הַר עֵשָׂו וְהָיְתָה לַיהֹוָ״ה הַמְּלוּכָה״ (עובדיה א, כא), ״לִשְׁפֹּט אֶת הַר עֵשָׂו״ – הכוונה לעמלק בנו של עשו הרשע אשר הוא מקטרג כנגד הר ציון, וכן לס״מ שרו של עשו הרשע ששלח יד בברית שלומים. **ואותם ישפוט ה׳ יתברך בשמותיו הקדושים** (׳שערי אורה׳ לר׳ יוסף ג׳יקטיליא השער השני הספירה התשיעית ד״ה ׳ולפעמים נקראת המידה׳ עיי״ש), **כאשר תחילה ייכנע שרו של עמלק שהוא היצר הרע והשטן** (׳חומת אנך׳ להחיד״א תהלים ט, ו ד״ה גערת) **והס״מ בעצמו** (עפ״י ׳שערי אורה׳ לר׳ יוסף ג׳יקטיליא השער השני הספירה התשיעית ד״ה ׳ולפעמים נקראת המידה׳), **ואחר כך מן השמים יעזרו למחות את העמלקי בארץ** (׳חומת אנך׳ להחיד״א על תהלים ט, ו ד״ה גערת).

וכאשר תגיע העת ועם ישראל אכן יימחו את זכרונו של עמלק למטה כפי שהצטוו ״תִּמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק״ (דברים כה, יט), אז הקב״ה ימחה את זכרו למעלה. **לכן גם נאמר ״מָחֹה אֶמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק״** (שמות יז, יד), **״מָחֹה״ – שאתם תמחו למטה, ואני ״אֶמְחֶה״ למעלה** (זוהר פרשת בשלח דף סו ע״א ד״ה אמר רבי יצחק) **בצבא המרום** שנאמר ״יִפְקֹד יְהֹוָ״ה עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם״ (ישעיה כד, כא). **ומכל מקום, רק כאשר ייפול לגמרי השר של עמלק שהוא הס״מ אזי ימחה גם זכר עמלק למטה** (׳פני דוד׳ להחיד״א פרשת בלק אות יג ד״ה ראשית גוים. ראה ׳אלשיך הקדוש׳ פרשת כי תצא פרק כה, יט ד״ה לכן היה בהניח), **כי צריך קודם להפיל את השר של האומה למעלה לפני שתיהרג האומה למטה**. ואחרי שזה יקרה לא יישאר לעמלק שום **זכר** וזיכרון בעולם, לא מהשר בשמים ולא מאומתו בארץ. לכן נאמר ״מָחֹה אֶמְחֶה אֶת **זֵכֶר** עֲמָלֵק״ (שמות יז, יד) ולא נאמר ׳אמחה את עמלק׳ (׳אור החמה׳ על זוהר פרשת בשלח דף סו ע״א ד״ה ׳ויאמר ה׳ אל משה׳ מר׳ חיים ויטאל).

מחיית עמלק תהיה ביום י״ד בניסן ואז יושלם שמו וכסאו של ה׳

מחייתו בפועל של זרע העמלקי תהיה ביום י״ד בניסן (זוהר פרשת פנחס דף רמט ע״א ד״ה ובחדש הראשון, ׳דברים אחדים׳ להחיד״א דרוש טו״ב שבת זכור ד״ה ׳והרב מעשה רוקח׳ בשם תיקוני הזוהר, ביאור החיד״א על מסכת סופרים פרק כא הלכה ב ד״ה ׳ולמה אין מתענין׳ בשם הזוהר ותיקוני הזוהר, ׳כסא דוד׳ דרושים להחיד״א דרוש כב לשבת הגדול ד״ה ולכן מחיית עמלק) **על ידי דוד וזרעו** (׳אלון בכות׳ לר׳ בנימין הכהן בביאור המזמור ׳שיר המעלות אליך׳ דף עב ע״ב ד״ה הנה כי כן), **ובית המקדש יבנה לאחר מכן ביום ט״ו בניסן** (ראה רש״י על גמ׳ ראש השנה דף ל ע״א סוף ד״ה מחצות היום). וכיון שאין מערבבים שמחה בשמחה, לכן חנוכת המקדש תהיה אחרי כל חג הפסח ותימשך עד כלות חודש ניסן. מטעם זה לא מתענים עד שיעבור כל חודש ניסן, זכר למקדש שעתיד לבוא (ביאור החיד״א על מסכת סופרים פרק כא הלכה ב ד״ה ׳ולמה אין מתענין׳ בשם ׳מעשה רקח׳). וזה דבר הנבואה שהוגד לשמואל לאחר ששאול והעם חמלו על הצאן של העמלקי שנאמר ״וַיַּשְׁכֵּם שְׁמוּאֵל לִקְרַאת שָׁאוּל בַּבֹּקֶר וַיֻּגַּד לִשְׁמוּאֵל לֵאמֹר בָּא שָׁאוּל הַכַּרְמֶלָה וְהִנֵּה מַצִּיב לוֹ **יָד**״ (שמואל א׳ טו, יב), וְהִנֵּה מַצִּיב לוֹ **יָד**״ – כלומר ששאול גרם **שמחיית עמלק** תהיה רק באחרית הימים ביום **י״ד** בניסן **עת שיבוא המשיח** (׳צוארי שלל׳ להחיד״א הפטרת זכור אות ג ד״ה ויוגד לשמואל).

מחיית עמלק תהיה על ידי מלך המשיח (׳בית מועד׳ לר׳ מנחם רבא סוף דרוש שבעה עשרה לשבת זכור דף קיד ע״ב ד״ה וכן לעתיד) ביום י״ד בניסן ולא קודם לכן, לפי שהגאולה האחרונה נמשכת מגאולת מצרים וכמו שבמצרים שלושים יום קודם הפסח טיהר הקב״ה את ישראל והוציא את נפשם מהסטרא אחרא, **כך בכל שנה ושנה** (׳חומת אנ״ך׳ להחיד״א פרשת בא אות ב) **שלושים יום קודם חג הפסח ה׳ ברוב חסדיו מוציא את נפשות ישראל שנטמעו בקליפה, חלק אחד בכל לילה, עד שבליל פסח כל נפשות ישראל כבר מחוץ לסטרא אחרא** (ביאור החיד״א על מסכת סופרים פרק כא הלכה ב ד״ה ׳ולמה אין מתענין׳ בשם זקנו ה׳חסד לאברהם׳). לכן חייב כל אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, כי באמת לכל אדם מישראל בכל שנה יש ׳גאולת מצרים׳ בזה שיוצאת נפשו מהסטרא אחרא (׳חומת אנ״ך׳ להחיד״א פרשת בא אות ב), ומתנקה ומתבררת ממנה (׳מראית העין׳ על הש״ס להחיד״א מסכת תמורה פרק ג תמורה יא). **על כך אמרו רבותינו כי בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל** (ראה גמ׳ ראש השנה דף יא ע״א), **כי הוצאת נשמות ישראל משערי הסטרא אחרא ודאי גורמת את הגאולה העתידה** (׳חומת אנ״ך׳ להחיד״א פרשת בא אות ב).

מחיית עמלק במעשה תהיה בימות המשיח (׳בני יששכר׳ מאמרי חודש אדר מאמר ג דרוש ה ד״ה והנה שלחו) בי״ד בניסן, **ואין זמן מוכשר יותר למחות את זכר עמלק אז, אחרי שכבר יצאו נפשות ישראל מהקליפה** (ביאור החיד״א על מסכת סופרים פרק כא הלכה ב ד״ה ׳ולמה אין מתענין׳) **ומהיכלות הסטרא אחרא** (׳חומת אנ״ך׳ להחיד״א פרשת בא אות ב) **והם מנוקים ומפורדים ממנה** (׳מראית העין׳ על הש״ס מסכת תמורה פרק ג תמורה יא). **ותחול אז חובת ׳ביעור׳ עמלק מן העולם** (׳כסא דוד׳ להחיד״א דרוש כב לשבת הגדול ד״ה ולכן מחיית עמלק) **כשם שהוא זמן הנועד להשבית את החמץ ב׳בל יראה׳** (׳מדבר קדמות׳ להחיד״א מערכת נ אות כט ערך ניסן). והרמז לכך בפסוק ״כִּי יָד עַל כֵּס יָ-הּ מִלְחָמָה לַיהֹוָ״ה בַּעֲמָלֵק מִדֹּר דֹּר״ (שמות יז, טז), שהתיבות **״כִּי יָד עַל כֵּס״** עם שני כוללים עולות בגמטריא **׳זה יהיה י״ד ניסן׳** (ביאור החיד״א על מסכת סופרים פרק כא הלכה ב ד״ה ׳ולמה אין מתענין׳). ועוד מחיית עמלק תהיה בערב פסח כי אז ה׳ יתברך החליש את כוח הס״מ שרו של עמלק בעת יציאת מצרים (׳זכר דוד׳ מאמר ג דף פג פרק כ ד״ה ובזה יצא לנו).

ולכן נאמר על ליל חג הפסח ״**לֵיל שִׁמֻּרִים הוּא לַיהֹוָ״ה** לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם הוּא הַלַּיְלָה הַזֶּה לַיהֹוָ״ה שִׁמֻּרִים לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדֹרֹתָם״ (שמות יב, מב), ״לֵיל שִׁמֻּרִים״ – **שהוא משומר לעתיד לבוא** (ראה גמ׳ ראש השנה דף יא ע״ב) משום שאותיות ״**הוּא**״ שהן האותיות החסרות **משמו וכסאו של ה׳**, יושלמו אז עם מחיית זכר עמלק (׳מדבר קדמות׳ להחיד״א מערכת נ אות כט ערך ניסן) בערב פסח. **וזה ״הוּא לַיהֹוָ״ה״ כלומר על מנת ששמו יושלם** (׳זכותיה דאברהם׳ דרוש ב לשבת זכור דף כא ע״א ד״ה ׳ונראה לע״ד׳ מהחיד״א בשם ׳מעשה רוקח׳ על המשניות). הלילה העתידי הזה של מחיית עמלק נמשך מאותו הלילה בו ה׳ הוציא את ישראל ״מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם״. ולכן נאמר בהמשך הפסוק ״**הוּא** הַלַּיְלָה הַזֶּה **לַיהֹוָ״ה**״ – כלומר שלעתיד לבוא בלילה של ליל פסח כבר יהיה **שֵׁם יְהֹוָ״ה שלם וכסאו שלם** באותיות **הו״א**, לאחר שֶׁנִּמְחָה עמלק כבר קודם לכן בערב פסח (׳נחל קדומים׳ להחיד״א פרשת בא אות טו. ראה ׳מראית העין׳ להחיד״א על הש״ס מסכת תמורה פרק ג תמורה יא ד״ה ועי״פ דרכנו). במהרה בימינו, אמן.

תרומות לעלון בהוראת קבע או בתרומה חד פעמית ניתן להפקיד ל: בנק הדואר מספר 09 | סניף 001 | מספר חשבון 30608503 | שם החשבון חיים לנגר

ניתן לקבל את העלון במייל alon.torat.haim@gmail.com
ומי שרוצה להפיץ את העלון ניתן ליצור קשר בטלפון 052-7675933

העלון גם לעילוי נשמת **רות בת מרים** ז״ל ת.נ.צ.ב.ה.

העלון גם לעילוי נשמות: **רחל בת גרשון ושרה** ז״ל אשת דוד **דוד בן ישי** ז״ל הנולד ממרים

העלון גם לעילוי נשמות: **מאיר בן משה** ז״ל, **יונה בן שמואל** ז״ל, **ברטה בתיה בת מאיר** ז״ל, **חיים בן לייב** ז״ל, **מרים בת שמואל** ז״ל

העלון לעילוי נשמת **פינחס בן אסתר** ז״ל

לעילוי נשמת **יפה בת ברי** ז״ל

לעילוי נפש רוח ונשמה **אופיר בן דינה** ז״ל ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נפש רוח ונשמה של הילד **נתן יוסף** ז״ל

העלון גם לעילוי נשמת: **אליהו בן ג׳נט** ז״ל

לעילוי נשמת **כלימה בת ליזה** ז״ל

לעילוי נפש רוח ונשמה **מרים בת חנה** ז״ל לבית משפחת דיטשי ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מופץ לעילוי נשמת **חיים בן לאה** ז״ל **זוהרה בת שמחה** ז״ל

לעילוי נשמת **יצחק ג׳ק בן מרים** ז״ל

העלון לעילוי נפש רוח ונשמה **מרדכי בן מרים** ז״ל **מַדְלֵן בת לוּנָה** ז״ל

לע״נ **ששון שי מימון בן כשונה פרטונה** ז״ל נלב״ע כ״ג ניסן ה׳תשפ״ה

לעילו נפש רוח ונשמה של **אולגה** (חוּלָה) **בת סימי** ז״ל **יקיר בן דורית** ז״ל

העלון לעילוי נשמת **הנרייט מינה בת ג׳ולי** ז״ל **ראובן בן ג׳רמן** ז״ל

לעילוי נפש רוח ונשמה **אפרים בן אביגיל** ז״ל ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נפש רוח ונשמה של **שושנה בת מרי דוד ונעמי** ז״ל

העלון מופץ לעילוי נשמת **נתנאל הכהן בן יונה הכהן** ע״ה **אלכסנדר בן יהודה** ע״ה

לעילוי נשמת ר׳ **פנחס רפאל בן סימי סימונה** ז״ל

לעילוי נפש רוח ונשמה של **אברהם חי בן יוסף שמעון** ז״ל

לעילוי נפש רוח ונשמה של **רבקה אביבה בת יקוט** ז״ל

לע״נ **רחל בת רבי בנציון** ז״ל לע״נ **שמעון בן שלמה** ז״ל

העלון לרפואת הנפש והגוף וזיווג הגון של **צופיה בת מרים** תחי׳

העלון להצלחה ולברכה **משה בן מרים** הי״ו **אנה בת רוזה** הי״ו

זיווג הגון בקרוב ל: **אלינור בת נורית** תחי׳ **ארז בן צילה** הי״ו

לרפואת **בארי בן יעל** הי״ו

לרפואת מור חמי ר׳ **אשר בן יפה** הי״ו

לרפואה שלמה **דוד בן פנינה** הי״ו

העלון לזיווג הגון של **ערן אורן מור בן שושנה** הי״ו **יצחק בן קייטי גיטי** הי״ו

זרע בר קיימא ורפואת הנפש והגוף ל: **עופר אהרון בן אולגה** הי״ו **חגי בן אולגה** הי״ו

העלון מופץ להצלחה וישועה בקרוב של **נועם חנן בן שושנה** הי״ו **מוריה בת דורית** תחי׳

לבריאות פרנסה ברכה והצלחה: **אורי הכהן בן פרומה** הי״ו **שלומית אלישבע בת חיה** תחי׳

לרפואתה השלימה של: **מגי בת שרה טובה** תחי׳

להצלחת: **עמיחי וטליה למשפחת סלע** ובנותיהם **רֹתם, כרמל, תהל**

להצלחת: **אייל בן דינה** הי״ו **רוזה בת דורה דבורה** תחי׳ וילדיהם: **נעה, יהונתן, אבינעם, שילה** הי״ו

העלון לזיווג הגון עם בת ישראל כשרה וטהורה וחזרה בתשובה מתוך אהבת התורה ל: **ניר בן יהודית מרים** הי״ו **גיא בן יהודית מרים** הי״ו **יניב בן יהודית מרים** הי״ו

העלון לרפואה שלימה של הילדות **טליה אסתר בת אלינור מזרחי** תחי׳ **שירה בת אילנה מזרחי** תחי׳

רפואה שלמה ל: **אברהם ישראל בן מרים** הי״ו **חיים בן אסתר** הי״ו בתוך שאר חולי עמו ישראל

העלון גם לרפואה שלימה במהרה של **אבישלום בן רות** הי״ו

העלון לרפואה שלימה ונחת יהודית מהילדים **דליה בת יהודית** תחי׳

רפואה שלימה ל: **חיים ומיכאל מכלוף בני אסתר** הי״ו **עליה בת אסתר** הי״ו **אברהם ישראל בן מרים** הי״ו **שמעון בן מרי** הי״ו

להצלחתה ולרפואתה השלימה של **יהודית מרים בת ורדה רוזיטה** תחי׳

רפואה שלימה בכל רמ״ח איבריו ושס״ה גידיו של **דוד ומשה מנחם** הי״ו

העלון להצלחה וישועה בקרוב ל **ירחמיאל שמואל בן אולגָה** הי״ו **גַנִיַה אסתר בת שרה בתיה** תחי׳